

Bahçe Salyangozu *Helix* sp.'ye Karşı Yapılan Mücadele Denemeleri

Zekiye İREN

Helix sp. Mollusca'ların Gastropoda sınıfındandır. Yiyeceği yeşil nebatlardır. Fazla çoğaldıklarında rutubetli yerlerde, tarla bitkilerinde, bahçe ve hatta ağaçlarda önemli zarar yaparlar. Lüzumu halinde yumuşak kısımlarını tamamen içine alabilen ve haricen boynuz maddesiyle kaplı kalsium karbonattan yapılmış kavkaanın alt kenarında yumuşak kısımlar columella adelesi denilen bir adele ile kavkaa içine çekilir. Bu adele dahilde kavkaa'nın tepesine kadar uzanır. Başta ağız, iki çift içe çekilebilir tentakel ve bunlardan arkadaki tentakel'lerde birer göz bulunur. Dışa çıkan etli kısımları sümüğümsü bir epitelyum örter. Kavkaa'nın altında bulunan ince bir gışa tabakası da ifrazat yaparak dahili organları korur. Başa yakın ve sağda **genital pore** (Cinsiyet uzvu deliği), kavkaanın alt kenarında yumuşak kısımda da küçük bir **anus** ve daha büyükçe bir teneffüs deliği bulunur.

Helix'ler geceleri ve rutubetli zamanlarda faaldirler. Sabaha yakın, toprak yığımları, bitki altları, ağaç çatlaklıkları v.s. gibi serin ve gölgelik yerlere gelip kavkaalarına çekilirler. Kuraklıktan daima kaçarlar, kuru havalarda sümüük ve kireçten ibaret bir ifrazat çıkararak kavkaaları üzerindeki delikleri kapatıp, muvakkat bir örtü tabakası teşkil ederler.

Çoğalmaları eşeyli ve yumurta ile dir. **Hermaphrodit**'tirler (Her birinde erkeklik ve dişilik kombine dir). Kavkaanın tepe kısmının altında oovestis bulunur ve bunun içinde hem yumurta, hem de sperma meydana gelir. Çiftleşmede spermatophore'larını birbirlerinin vaginalarına nakle derler; ve herbiri ayrı ayrı üzeri jelâ-tini bir örtü ile kaplı yumurtalarını rutubetli yerlerde hafif meyilli ve sathî oyuklar içine koyarlar.

Zararı: Haziran 1952 de Polis Enstitüsü Bahçesinde (Ankara) bahçe salyangozunun fazla miktarda çoğalmış olduğu ve zararlı bir durum gösterdiği müşahade edildi. Zarar bilhassa **Trifolium** sp. (Tırfıl) ve **Dahlia** sp. (Yıldız) yapraklarındaydı. Yapraklar kenarlarından orta damara doğru ve orta, uç muhtelif kısımlarından yer yer az çok yuvarlakça, elips şeklinde yenmiş, delik deşik olmuştu. Nebatlardaki bu zarar tesbit edildikten sonra muhtelif ilâçlarla mücadele denemeleri yapıldı.

İlâçlama esnasında zararlının durumu ve ilâçlama mahalli: İlâçlama esnasında zararlı, ağaç gövdelerindeki çatlaklıklara, ağaç altlarına, kesif gölgeli yerlere **Dahlia** sp. ve **Santolina chamaecyparis** sus (Levantin) lerin altlarına çekilmiş durumda idi. Parsellerin kenar kısımları levantinlerle çevrili, ortası düz, yeşil saha **Trifolium** sp. yol kenarları ağaçlıklı

Syringa vulgaris (leylâk), **Robinia pseudoacacia** (akasya) ağaçların altları da **Dahlia sp.** ile örtülüydü.

İlâçlama metodu: İlâçlanacak saha, eldeki ilâç ve miktarları, zararlı keşafeti nazarı itibare alınarak kısımlara ayrıldı. Ayrılan dört parselden üçü ayrı ayrı ilâçlarla ilâçlandı. Bir parsel de kontrol olarak bırakıldı. İlâçlama 19.6.1952 de ve müşahadesi de 21.6.1952 de yapıldı.

Denemeye alınan ilâçlar, firma ve adresleri, kullanılışları

1 — Slug - bait firma ve adresi: Imperial Kemikal Industris (Turkey) Ltd. P. K. 1451 Galata/İstanbul

Kullanılışı: 30 Kgr. kepek, 1 Kgr. ilâçla iyice karıştırılır. Prospektüsüne göre birer metrelik mesafelerle ufak kümecikler halinde ilâçlanacak sahaya atılır. Denemelerimizde bu mesafe daha kısa tutulmuştur. Zira ilâçlama mahallinde yeşil gıda kesif ve çeşitli idi.

2 — Antilimace

Firma ve adresi: Tifan Ticaret T. A. Ş. Bahçekapı Ankara - Konya Han P. K. 763 İstanbul

Kullanılışı: Hazır preparattır. Prospektüsünde metre kareye 2-4 küme atılması kayıtlıdır. Denememizde yeşil gıda nazarı itibare alınmış ve metrekareye 4-6 küçük yığın halinde atılmıştır.

3 — Berkil:

Firma ve adresi: Erol Beker Ltd. Aşirefendi Cadde Dilsizzade Han P. K. 213 İstanbul

Kullanılışı: Hazır preparattır. Ayrılan parselde küçük kümecikler halinde atıldı.

Alınan netice: İlâçlama yapıldığı gün zararlıların yeşil sahadan tamamen gölgelik kısımlara çekilmiş oldukları görüldüğü halde, kontrolün yapıldığı gün, her üç preparatla ilâçlanan kısımlarda da zararlıların ilâç etrafında toplu halde kaldıkları, ilâç kümesinden ayrılanların da ancak 20-25 Cm. gidebildikleri ve yeşil saha üzerinde dağınık buldukları tesbit edildi. Bundan başka zararlıların kavkaa içine çekilmiş etli kısımlarında rengin değiştiği, büzülmüş, kurumuş oldukları müşahade edildi.

Denemelerimize göre kullanılan preparatlardan bahçe salyangozuna karşı müspet neticeler elde edilmiştir.

LİTERATÜR

Storer, Tracy I. 1943. General Zoology. 394-396.

Mc Graw-Hill Book Company, Inc.
New-York and London.